

Avdelningen för systemanalys och statistik
Enheten för energimarknader
Katarina Jacobson

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Informationsklass: K1

Yttrande angående promemorian Förbättrad utformning av EU:s elmarknad

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak förslagen. De är dock på övergripande nivå och fortsatt författningsarbete krävs för att tydliggöra innebörden av förslagen.
- Förslaget om tak för elpriset vid elpriskris skulle kunna påverka elmarknaden negativt.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak promemorians förslag. Ett flertal relevanta ändringar föreslås för att förbättra elmarknaden.

Beroende på vad som orsakat en elpriskris kan det finnas skäl för marknadsinterventioner, men som inte nödvändigtvis måste vara ett elpristak. Förslaget om att regeringen ska få meddela föreskrifter om att priset på el inte får överstiga vissa nivåer, om Europeiska unionens råd har tillkännagett en elpriskris, kan innebära risk för negativ påverkan på elmarknaden. Elpriset fungerar som ett centralt incitament för efterfrågefleksibilitet, det vill säga att elanvändare minskar sin elanvändning under perioder med hög belastning. Ett fastställt elpristak kan, beroende på vilken nivå som sätts, innebära att detta incitament försvagas och helt uteblir vilket i sin tur kan leda till en ökad belastning på elnätet under höglasttimmar. Klargörande krävs för att bedöma den faktiska effekten av förslaget, både på elmarknadens funktion och för de olika aktörerna i elsystemet. I underlaget framgår inte hur ett elpristak ska finansieras och vilka ekonomiska konsekvenser det kan få för svenska elleverantörer och elkunder. Det är oklart om kostnaden kommer att bäras av EU, svenska staten eller om den ska fördelas mellan olika kundtyper. För att uppnå önskad positiv effekt för elanvändarna men med minimal negativ effekt på elmarknadens funktion anser Energimyndigheten att stöd i första hand bör riktas till utsatta elkunder, snarare än ett brett riktat stöd till samtliga elkunder.

Specifika synpunkter

Avtal, information

En elleverantör som har avtal med fler än 200 000 elanvändare ska enligt förslaget erbjuda avtal med fast pris och löptid (minst ett år). Det finns dock idag elleverantörer som riktar in sig enbart på avtal med dynamiska priser och till kunder som är intresserade av det. I promemorian nämns att undantag från krav på fast pris ska kunna införas. Då avtal baserat på dynamiska priser spelar en central roll för att möjliggöra ökad efterfrågefleksibilitet anser Energimyndigheten att företag inriktade på sådana avtal ska undantas från kravet. Detta för att inte riskera att minska utrymmet för elleverantörer som är särskilt inriktade på att främja flexibel elanvändning.

Energimyndigheten välkomnar möjlighet till flexibelt nätanslutningsavtal. För att trygga energiförsörjningen i framtiden kommer det bli allt viktigare att kunna styra inmatning och uttag av el för att minska effekttoppar och risk för manuell fränkoppling. Det är positivt med möjligheten till flexibla avtal för nätanslutning i områden med brist på nätkapacitet, men det behöver enligt Energimyndighetens bedömning tydliggöras vad som definierar ett sådant område. Flexibla avtal kan vara lämpligt även i områden där det i dagsläget inte finns någon uttalad kapacitetsbrist men där bedömningen är att brist kan uppstå, och förslaget bör därför kompletteras. Fleksibilitet i elanvändning och elproduktion är viktiga bidrag till en effektivare elanvändning, och minskar utbyggnadsbehovet av elproduktion och elnät liksom resursanvändning och negativa miljöeffekter.

Förslaget om att kunna ge undantag från skyldighet att offentliggöra information om tillgänglig kapacitet för anslutning (inkl. möjlighet till flexibel anslutning) för ”integrerade elföretag som betjänar färre än 100 000 anslutna kunder eller som betjänar små enskilda system” skulle å ena sidan minska administrativa bördan för företag. Det skulle å andra sidan kunna försvåra för möjligheter till anslutning. Energimyndigheten anser att en minskad administrationsbörda är viktigt men att den ska vägas mot nyttan av att denna information finns tillgänglig. Analys behöver därför göras av lämplig nivå på tröskelvärde. Majoriteten av lokalnäten i Sverige har färre än 100 000 anslutna kunder och skulle därmed inte omfattas av förslaget om att ge information, vilket talar för att tröskelvärdet ska vara lägre.

Energimyndigheten anser att förslaget om ökad transparens kring val av anvisad elleverantör är bra men att Elmarknadsutredningens¹ arbete behöver inväntas innan större förändringar i frågan genomförs.

Hantering av risker för elleverantörer

Energimyndigheten välkomnar att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska få meddela föreskrifter om strategier och åtgärder samt om skyldighet för elleverantörer att göra stresstester för att begränsa risken

¹ KN 2024:02

för utebliven elleverans. Oroligheter i omvärlden och ökad hotbild mot Sverige för med sig en ökad risk för störningar i elsystemet. Störningar eller bortfall i elförsörjningen kan ge allvarliga konsekvenser för samhället, och stora delar av totalförsvaret är beroende av el. Medvetenheten om risker samt analys av risker och sårbarheter inom alla led inom elförsörjningen är central.

Skydd mot bortkoppling

Förslaget som ska säkerställa att utsatta kunder och kunder påverkade av energifattigdom skyddas fullt ut från bortkoppling av el skulle enligt Energimyndighetens bedömning kunna innebära behov av förändrad lagstiftning inom områden utanför elmarknadens.

Beslut i detta ärende har fattats av tf generaldirektör Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Gustav Ebenå, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetschefen Maria Westrin. Föredragande har varit handläggaren Katarina Jacobson.

Caroline Asserup

Katarina Jacobson